

genija

Slovenske ljudske pripovedne pesmi

Slovenske ljudske pripovedne pesmi

Založba Genija
Za založbo: Blanka Jarni
Korigirala: Eva Vivola
Oprema: Dubravko Gecan
Zbirka: ePub
Ljubljana, 2017

http://www.e-knjiga.si/more_cover.php?recordID=202

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=288358656
ISBN 978-961-280-375-9 (epub)
ISBN 978-961-280-376-6 (pdf)
ISBN 978-961-280-377-3 (mobi)

Slovenske ljudske
pripovedne pesmi

Vsebina:

Desetnica	6
V deveto deželo omožena.....	10
Dražji je brat od ljubega	14
Gospod Baroda.....	16
Trdoglav in Marjetica.....	19
Povodni mož	23
Kresnice	26
Mrtvec pride po ljubico	29
Sv. Matija ubije očeta in mater	34
Nesrečni lovec.....	37
Huda mačeha	39
Lepa Vida.....	41
Zarika in Sončica.....	44
Mlada Zora.....	47
Rošlin in Verjanko.....	52
Galjot.....	55
Pegam in Lambergar	58
Kralj Matjaž in Alenčica	64
Ravbar	71
Mladi Marko pobije turške goste.....	78

Turek označuje naše zastave.....	82
Neusmiljena gospoda.....	85
Gospod strelja v razpelo	88
Graščakov vrtnar	91
Žlahtna gospa zakolje Majerici sinka.....	95
Novomašnik	98
Nuna.....	101
Mlinar in smrt.....	103
Stari Job.....	105
Zvesta deklica	108
Nezvesti Šafar	111
Nezakonska mati v ječi	113
Mati skrbi po smrti za otroke.....	115
Lahkoživčeve sanje	117
Zapeljana deklica.....	119

Desetnica

Stoji, stoji beli grad,
po njem se sprehaja mlad gospod,
prav lepo Boga prosi,
da bi mu Bog porod dal,
enga sinka, enga sineka.
Še brž tega ne zgovori,
se mu že hčerka porodi.
Le-ti je blo ime Marjetica.
Kadar ji je mati kruhka dajala,
se je vselej izjokala.
»Kaj vas vprašam, mati moja!
Zakaj se vselej jokate,
ker meni kruhka dajate?«
»Kaj bi se ne jokala,
ki boš mogla v desetino it.«
»Tiho, tiho, mati moja,
morde pojde ktera druga.«

Kadar je bla stara sedem let,
tičica na okno prileti,
zlat prstan v kljunčeku drži.

»Peci, peci povančico,
povančico, popotnico,
pa prstan noter deni.
Na deset koscev jo razreži,
kteri bo ta prstan prišel,
tista bo mogla v desetino it.«
Marjetca prvič vgriznila.
»Bog vas obvari, mati moja,
zdaj bom mogla v desetino it!
Bog vas obvari, devet sestic,
zdaj bom mogla v desetino it!
Bot te obvari, beli grad,
saj te več videla ne bom.«

V borštu jo temna noč zatnè,
pod ta prvo drevo je prišla:
»Nocoj bom lèt prenočvala!«
Drevo ji tako govori:
»Pojdi spod mene, desetnica!
Nocoj bo hudo treskalo,
kadar bo prvič treščilo,
bo prècej v mene treščilo.«
Pod drugo drevo je prišla:
»Nocoj bom lèt prenočvala!«
Drevo ji tako govori:
»Pojdi spod mene, desetnica!
Nocoj bo hudo treskalo,

kadar bo drugič treščilo,
bo prècej v mene treščilo.«
Pod tretje drevo je prišla:
»Nocoj bom lèt prenočvala!«
Drevo ji tako govori:
»Le zaspi, zaspi, desetnica,
saj se nič hudega ne boj!«
Čez sedem let je nazaj prišla
v le-ta velki, beli grad.
»Kaj vas prosim, žlahtna gospa,
prenočite me do dne!«
»Jaz te ne morem prenočit,
jaz bom gostvala devet hčeri.
Le pojdi, pojdi v božje ime,
jaz te ne morem prenočit!«
»Prenočite me, mati moja,
da bom tudi jaz videla,
kako jih gostvali bodete.«
»Le pojdi, pojdi v božje ime,
jaz te ne morem prenočit.«
»Bog vas obvari, mati moja!
Bog vas obvari, devet sestra!
Bog te obvari, beli grad!
Saj sem to sirota vedela,
raztrgana, zavržena.«
»Nazaj, nazaj, Marjetica!«
»Jaz ne grem nikdar več nazaj!«

Mati doli pade, omedli,
pri ti priči dušo pusti.

V deveto deželo omožena

V gradu se gospod, gospa
gor in dol sprehajata.
Skrb gospe po glavi hod,
ker pripravlja se k porod,
ker veliko ima skrbi,
oprašuje, govori:

»Kje b se znašel hitri sel,
da b po mojo mater šel
noter v to deveto džel,
saj bi dober lon prejel.
Jaz bi dala dober lon,
dober lon, aj dvajset kron.«

Gospa tega ne zgovori,
hitri sel za njo stoji:
»Gospa, kaj ukažete?
Hitri sel sem, vidite!«
Gospa tako govori:
»Trgaj ti zdaj rože tri!

Prvi pušeljc jesenja,
mal pri nas je veselja.
Drugi pušeljc drobnih rož,
mi le v Bogu imamo trošt.
Tretji pušeljc žajbeljna,
pri nas je dosti žalega.«

Hitri sel po mater gre
not v devete dežeze.
Ko po polji rajžata,
lepo zvonit zaslišita.
Mati tak pregovori:
»Zdaj je umrla moja hči.«

Sel tako ji govori:
»Tiho, tiho, mati vi!
Naša je navada ta,
aj navada blažena,
da povesod lepo zvoni,
k sonce na poldan stoji.«

Kamor deleč prideta,
blizi grada belega,
mati reče, govori:
»Zdaj je umrla moja hči!
Oblajo noj žagajo,
hčeri trugo delajo!«

Sel tako ji govori:
»Tiho, tiho, mati vi!
Naša je navada ta,
aj navada blažena,
oblati noj žagati,
sinku zibko delati!«

Prideta pod beli grad,
v lin gospoda vidta stat,
briše si črne oči.
Mati tako govori:
»Zdaj je umrla moja hči,
ker gospod so vsi solzni.«

Sel tako ji govori:
»Tiho, tiho, mati vi!
Šli so kuharci dajat,
dim v oči jim jel stopat.
Zdaj oči si brišejo,
pusušiti išejo.«

V beli grad zdaj prideta,
hčer pa mrtvo vidita.
Mati tak pregovori:
»Kje si, tisti hitri sel,
ki si bil po me prišel?

Ti s me vodil v deveto džel,
dober lon boš zdaj prejel.
Jaz bom dala dober lon,
dober lon, aj dvajset kron.
Ti s me troštal prav lepo,
umrla nisem jaz zato.«

Mati dalej govori:
»Mat nobena prav ne stri,
k svojo hčer moži tako,
kot sem bila jaz svojó.
Noter v to deveto džel,
Bog pred časom jo je vzel.«

Mati komaj zgovori,
doli pade, omedli.
Duša njena se pa loč,
ker žalvala je na moč.

Oh, kaj žalost ta stori,
naglo dve gospé umori!

Dražji je brat od ljubega

Pod Prajsam pa ni britofa,
pod Prajsam pa ni drujega
kakor zelena gmajnica.
Po nji pa teče Drajbica,
na nji pa pere deklica,
pa pere srajce šljarove.
Popotnika mim prideta,
sta davno že spopotvala,
komaj letos nazaj prišla.

Popotnika tak govortà:
»Kaj pa ti pereš, deklica?«
»Jaz perem srajce šljarove:
je prva mojga ljubega,
in druga je pa bratova:
kar mi je bil na vojsko vzet,
je že minilo sedem let.«
»Na vojski pa je bil ubit,
na gmajni bil je zakopan,
zelen kovter bil čezenj djan. –
Koga pa b ti delj žalvala,

al brata, al pa ljubega?«
»Ljubga nič delj k do drujega,
brata, dokler bi živa bla.«

Potegnil z nožnic ojster meč,
je hotel dečvi glavco preč:
»Nikar, nikar, tovariš ti,
dekle resnico govori:
ljubga zgubi, drujga dobi,
brata zgubi, ga nikol več ni!«

Gospod Baroda

Stoji, stoji turška vojska,
vojska turška in beneška.
Pa po vojski sluga hodi,
hodi in po krvi brodi:
išče svojega gospoda,
žlahtnega gospod Baroda.
Ko ga najde, ustraši se ga.

Govori gospod Baroda,
govori mu in naroča:
»Ti si mene zvesto služil
od malega do velicga
in do vrlega junaka!
Pojdi mojih ran pogledat:
ali rane so mi rdeče,
ali rane so mi črne.
Ako rane so mi rdeče,
pojdeš meni zelšča kuhat;
ako rane so mi črne,
pojdeš meni jamo kopat.
Ti boš meni jamo kopal,

jaz pa testament bom delal.«

Šel je sluga ran pogledat,
ali rane so mu črne.

Šel je sluga jame kopat,
gospod testament je delal.

Rekel mu je in naročal:

»K boš otroke svoje vozil,
devlji spred jih, zad pa moje,
da ne bodo peš hodili,
ker se niso naučili.

K boš otrokom kruha rezal,
daj ga svojim iz pšenice,
mojim daj ga iz soržice:
ajdovga ne bodo jedli,
ker se niso naučili.

Ko boš mimo grada jezdil,
lepo poj in lepo žvižgaj,
kakor prej si mene slišal.«

Mimo grada sluga jezdi,
lepo poje in lepo žvižga.

Gospa je pa v lini stala,
sama s sabo govorila:

»Večni Bog, zahvaljen bodi!
Naš gospod sam domu jezdi,
slugo je pa v vojski pustil.«

»Le sem, le sem, otročiči!
Boste testament prebrali.«

Testament je gospa brala,
premilo se je zjokala:
»Lepi moji otročiči!
Sluga je domu prijezdil,
gospoda je v vojski pustil!«

Trdoglav in Marjetica

Stoji, stoji beli grad,
k nima oken, nima vrat:
znotraj z zlatom pozlačen,
zunaj z mahom porašèn.
Eno samo ima linico,
notri sedi Marjetica.
Še je prišel kraljič mlad,
španskega kralja sin:
»Marjeta, lepo telo,
ko bi kršeno bilo!«
»Marjeta je kršena,
da b tako mlad kraljič bil!«
»Marjeta, lepo telo!
Kako si ti semkaj prišlo?«
»So me nesli botri h krsti,
botri mladi, nespametni.
Na križpot so me postavili,
niso svetga križa storili.
Pa je prišel Trdoglav,
je mene le-sem vzел.«

»Marjeta, lepo telo!
Kako bi te mogel rešiti?«
»Lahko, lahko, kraljič mlad,
španskega kralja sin!
Pridi danes osem dni,
ker ne bo moj Glav doma;
pojde dol na Ogrsko,
k bosta dva prisegala.
Pridi danes osem dni
in prinesi žegne tri
in svetga Štefana soli
in svet mašni plaš,
de ga zdolej pogrniš.«

Prišel je čez osem dni,
je prinesel žegne tri
in svetga Štefana soli
in svet mašni plaš.
Mašni plaš zdolej pogrni,
Marjeta se dol spusti.
Kar zlata ketna zazvenči,
de se sliš na Ogrsko,
kjer sta dva prisegala.

Tako Glav govori:
»Le hitro mi prisegajta,
meni se domu mudi:

Marjeti se sila godi,
ker zlata ketna zvenči.«

Ko je Glav prišel domu,
ni našel Marjete doma.
Je šel nje predeleč iskat,
noter v to deveto dežel,
pod tega kralja španskega.
»Pojdi, Marjeta, domu,
saj t ni blo tako hudo!«
»Jez ne grem popred domu,
de mi prineseš zlato šet
in lepe zlate nišké.«

Glav je zletel hitro domu,
prinesel ji je zlato šet
in lepe zlate nišké:
»Pojd, Marjetica, domu,
saj t ni blo tako hudo!«
»Jez ne grem popred domu,
de mi prineseš glavnik zlat,
bom kampljala rumene lase.«

Zletel mi je Glav domu,
prinesel ji je glavnik zlat,
de je kampljala rumene lase:
»Pojd, Marjetica, domu,

saj t ni blo tako hudo!«
»Jez ne grem popred domu,
de mi prineseš štuk zlata,
de bom bratu grad zidala.«
Glav je zletel hitro domu,
prinesel ji je štuk zlata,
de bo bratu grad zidala.
Kadar prinese štuk zlata,
potlej so menihi prišli
in so grad žegnali.
Ko so grad požegnali,
kar Glav venkej zleti,
in se pol gradu za njim odvali.

Povodni mož

Fantje ples napravljajo,
Miciko prosijo na ples.
Micika mi tako govori:
»Mati, jez pojdem drevi na ples!«
Mati ji ni pustila it.
»Micika, ostani mi doma,
ne hodi drevi mi na ples!«

Micika ni nič marala:
»Mat, jez pojdem vendar drevi na ples!«
»Ker ti ne maraš zame nič,
pojd, de te vzame povodni mož!«

Micika pleše s fantmi tam,
pride k nji še kje mlad gospod:
»Micika, al greš plesat z menoj?«

Micika še gre plesat z njim.
On ji stiska roké močnó,
Micika tako pravi, govori:
»Ne stiskaj mi rok tak močnó!«

On jo stiska čedalje bolj,
da ji z za nohtov kri kaplja.
Micka zavpije premočno:
»Pome je prišel povodni mož!«

Micka tega ne zgovori,
povodni mož z njo ven zleti,
venkaj zleti na sred vodé.
V glažovnato hišo prideta
in se lepo tam menita:
»Kedaj boš pustil me domu?«

»Ti pred ne pojdeš mi domu,
da boš imela sinka malega.
Ti pa po hiši pometaj,
de boš babci dala plačil:
k boš po hiši pometala,
boš tiste smeti spravila.«
Ona je dala babci plačil;
babica pa pride domu,
prinese polno mošnjo tolarjov.

»Kaj te prosim, ljubi moj mož!
Pusti me, da grem k materi domu!«
»Jest te pa bom pustil domu;
pa ne hodi, koder ogenj delajo,

ne hodi na deteljo spat,
ti se ne kad s šmarnicami,
o svetem telesu žegnanim:
scer ne morem do tebe več.«

Ta je šla vesela domu.
Še pride klicat jo povodni mož:
»Micika, jes sem že pote prišel,
tvoj sin se joka premočno.«

»Do zdaj sem ga zibala jez,
zdaj ga ne bodem nikdar več.«

»Micika, če nečeš sinka celega,
ga bova imela vsaki pol.«

Še v drugo kliče: »Micika, pojdi domu!«
On ga pretrgal je čez pol:
»Ga bova imela vsaki pol!«

Kresnice

Device tri kresujejo,
na sred vesi kres netijo:
»Bog daj ti drò, oj kraljič mvad!«

Taku lepu spreplavajo,
da se je daleč slišavo,
daleč v deveto dežavo.
Kaj mvasi kraljič govori:
»Al je to gvas žegnanah zvonov?
Bil je to gvas drobnah tic,
bil je to gvas čistah devic? –
Daj mi konjča frišnega,
da šitro ta pojezdim ga,
da jaz sam še slišal bom,
kaj je to kej za en gvas!«

Zda pa kraljič prileti,
tam device tri dobi.
Taku lepu spreplavajo,
da kralavo srce premotijo.

Bara starejši dečelco:
»Kako kej ti pojaš?«
Ona mu odgovori:
»Jaz pojam, ko bi zvonil.«
Bara srednjo dečelco:
»Kako pa ti pojaš?«
Ona mu odgovori:
»Jaz pojam, ko bi cinglal.«
Bara mvajši dečelco:
»Kaku pa ti pojaš?«
Ona mu odgovori:
»Jaz le pojam, kakor znam.«
Bara starejši dečelco:
»Kaj tvoj oča devajo?«
Ona mu odgovori:
»Moj oča drujga ne devajo,
ko rumeno pšenico merijo.«
Bara srednjo dečelco:
»Kaj tvoj oča devajo?«
Ona mu odgovori:
»Moj oča drujga ne devajo,
ko bele tolarje preštivlajo.«
Bara mvajši dečelco:
»Kaj tvoj oča devajo?«
Ona mu odgovori:
»Jaz nemam oče bil matere,
sem zapuščena sirutica.«

Njo vzeme kraljič pa s sebo
daleč v deveto dežavo.

Kraljič ji pa govori:

»To je tista štimica,
k se v deveto dežavo je slišava.«

Mrtvec pride po ljubico

Po vrtu je špincirala
pa rožice nabirala,
de si bo pušeljc delala.

Iz rožmarina nemškega
in nageljna rdečega,
in nageljna rdečega.

S solzami ga je spirala,
s črno nitko povijala,
s črno nitko povijala:

»Al živ si, Anzelj, al mrtev,
po pušeljc vendar boš prišel,
po pušeljc vendar boš prišel!«

Enajst je ura udarila,
Anzelj na okence trklja,
Anzelj na okence trklja:

»Al živ sem Anzelj al mrtev,

po pušeljc vendar sem prišel,
po pušeljc vendar sem prišel.«

Z eno roko je odpirala,
s ta drugo ga je obimala,
s ta drugo ga je obimala.

Hitro se je napravila,
de bo z Anzeljnam rajžala,
de bo z Anzeljnam rajžala.

Na konjča k seb jo posadi,
in hitro hitro mi zdrči,
de vse spred njih nazaj leti.

Kamor predeleč prideta,
do jenga polja ravnega,
do jenga polja ravnega:

»Poglej, poglej, deklesce ti,
in pa povej, al strah te ni,
in pa povej, al strah te ni:

luna in zvezde svetijo,
mrliči hitro jezdijo,
mrliči hitro jezdijo.«

»Kaj bo me strah, kak bo me strah?
Sej s ti pri men, moj Anzelj mlad,
al pusti v miru mrtve spat:

luna in zvezde svetijo,
de nama kraj čas delajo,
de nama kraj čas delajo.«

Še hitriše naprej drči,
de vse sprej njih nazaj leti,
de vse spred njih nazaj leti.

Že spet ji prav in govori:
»Poglej, poglej, deklesce ti,
in pa povej, al strah te ni:

luna in zvezde svetijo,
mrličiči hitro jezdijo,
mrličiči hitro jezdijo.«

»Kaj bo me strah, kak bo me strah?
Sej s ti pri men, moj Anzelj mlad,
al pusti v miru mrtve spat:

luna in zvezde svetijo,
de nama kraj čas delajo,
de nama kraj čas delajo.«

Še hitriše naprej drči,
de vse spred njih nazaj leti,
de vse spred njih nazaj leti.

Še v tretje prav in govori:
»Poglej, poglej, deklesce ti,
in pa povej, al strah te ni:

luna in zvezde svetijo,
mrličiči hitro jezdijo,
mrličiči hitro jezdijo.«

»Kaj bo me strah, kak bo me strah?
Sej s ti pri men, moj Anzelj mlad,
al pusti v miru mrtve spat:

luna in zvezde svetijo,
de nama kraj čas delajo,
de nama kraj čas delajo.«

Še hitriše jo zadrči,
de vse spred njih nazaj leti,
de vse spred njih nazaj leti.

Kamor predeleč prideta,
do britofa žegnanega,

do britofa žegnanega.

En grob se tamkaj razdeli,
Anzelj se v njega položi,
Anzelj se v njega položi.

Na črni grob se je zgreznila,
svojo dušo izdihnila,
svojo dušo izdihnila.

Sv. Matija ubije očeta in mater

K se je svet Matija na svet rodil,
h nemo so pršle rojenice tri.

Ta prva mu je umerila:

»Pubič se bo lepó redil.«

Ta druga mu je umerila:

»Pubič se bo lepo učil.«

Ta treka mu je umerila:

»Pubič bo očeta in mater ubil.«

So mati drugim kruhek rezali,
so se vseli sladko smejali,
so ga pa Matiji rezali,
so se pa milo jokali.

K je bil Matija star sedem let,
je vprašal mater sojó:

»Kaj je to, koko je to,

k drugim kruhek režete,

se vseli sladko smejate,

k ga pa meni režete,

se vseli milo jokate?«

»Kaj se ne bom jokala,
k boš mene n pa očeta ubil.«
»Raj grem v križem svet,
koker b storil tak naglaven greh,
de b očeta n mater ubil.«

Pa je šel v križem svet,
tam se je oženil bil,
prov dobro nevesto je dobil.

Matija pa na jago gre,
srečal ga je en mlad štedent.
»Kaj delaš tla, Matija ti?
Per toj žen pa že en drug spi.«
»Vseli sem slišal soje žive dni,
kar mlad štedentje govore,
de to vseli so laži.«

Pa je Matija naprej šel,
srečal ga je en star mož.
»Kaj delaš tla, Matija ti?
Per toj žen pa že en drug spi.«
»Vseli sem slišal svoje žive dni,
kar star možje govore,
de vseli se rsnica stri.«

Matija je hitr dam šel,
pa je pogledal v svetlo kamrco.
Na postl sta ble dve glavce.
Vzel je v roke ojster meč,
odsekal je obema glavce preč.

Na prag ga je žena srečala:
»Vesel bod, Matija ti,
midva mava pač lpé gostí:
oče in mat so k nama prišli,
tamki v kamrci speta.«
Matija pa tko govori:
»Midva mava že lpé gosti,
de se Bogu smil tavžentkrat,
obema sem odsekal glavce preč.«

Nesrečni lovec

Ljubček se na pot napravil,
vse potrebno vkup je spravil;
ljubica je zgodaj vstala,
k sveti maši ga ravnala.

Za besede nje ni maral,
ljubček nič za mašo baral,
vzame pušo in v planine
streljat gre divje zverine.

Srne ljubi streljat grede
in jelene in medvede,
pod planino ga čakala
ljubica, je štrene prala.

Prvo štrenco ljuba prala,
proti nji klobuk priplava,
ves raztrgan, ves krvavi,
nje je ljubega ta pravi.

Drugo štrenco ljuba prala,

suknja proti nji priplava,
vsa raztrgana, krvava,
ljubga njenega ta prava.

Tretjo štrencu ljuba prala,
proti nji po beli Savi
ves raztrgan, ves krvavi
plava ljubi nje ta pravi.

Štrencu z roke je spustila
in se v Savo zagrozila,
ga zadela je na ramo,
mu na vrt skopala jamo:

»Rožce bom po njemu sjala,
vselej milo se jokala,
kadar bodem rožce plela,
ljubga več ne bom imela.«

Huda mačeha

»Oča moj predragi,
ge so naša mati?«
»Mati so zaspali,
nedo ti več stali.«

Detece slišalo,
na cintor bežalo,
na cintor bežalo,
do grob pribežalo.

Do grob pribežalo,
je z iglicov kopalo,
je z iglicov kopalo,
do trüge skopalo.

»Mati, gori stante,
z menov domo hodte!
Z menov domo hodte,
krüheka mi vrežte!«

»Idi, dete, domo,

ti maš drügo mamó!«
»Al nejs mi tak dobri,
kak ste mi vi bili.

Robačo mi pere,
se nad menov dere.
Vi ste mi jo prali,
ste si popevali.

Krüheka mi reže,
trikrat ga pogledne.
Vi ste m ga rezali,
z srca radi dali.

Češe mi glavico,
celo mam krvavo.
Vi ste me česali,
lice küšivali.«

Lepa Vida

Prelepa Vida pelnice prala
pri kraju morja na sinji skali.
K nji se je pripeljal črni zamorc.
Tako je rekel črni zamorc:
»Kaj je tebi, lepa Vida,
ki nisi več tako lepa
kakor prve leta?«
»Kako čem bit lepa
kakor prve leta?
Doma imam starega moža
in bolno dete.
Stari prekašljuje, dete prejokuje.«
Tako je rekel črni zamorc:
»Le z mano, z mano, ti lepa Vida!«
Tako je rekla lepa Vida:
»Komu bom zapustila starega moža
in bolno dete?«
Tako je rekel črni zamorc:
»Le z mano, z mano, ti lepa Vida,
v špansko deželo.
Pote je poslala španska kraljica.

Ne boš družga delala,
kakor bele postlje postiljala,
ino gori boš ležala
in boš dojila španskega kraljiča.«

V barko je stopila, od kraja odtegnila,
začela jokati lepa Vida:

»Komu sem pustila starega moža
ino bolno dete?«

On jo je prepeljal v špansko deželo k španski kraljici.
Zjutraj je zgodaj vstala, je pri oknu stala.

Gori pride rumeno sonce.

Tako je rekla lepa Vida:

»Kaj te vprašam, ti rumeno sonce?

Kaj moje bolno detiče dela?«

Sonce pravi: »Kaj bo delalo?

Svečo so mu zdaj držali.

Tvoj ubogi mož se po morji vozi

ino tebe išče, ti lepa Vida,

ino se po tebi milo joka.«

Takrat še bolj jokala,

bele roke je lomila.

Zvečer pri oknu stala,

pa gori pride svitla luna.

»Kaj te prašam, ti svitla luna?

Kaj moje bolno detiče dela?«

Luna pravi: »Kaj bo delalo?

Zdaj so ga pokopali.
Tvoj stari oče se po morji vozi,
on se po tebi premilo joka.«
Še bolj je jokala se lepa Vida.
K nji pride španska kraljica.
»Kaj ti je, prelepa Vida,
de se tako milo jokaš?«
»Kaj b ne jokala, ker sem pri oknu stala,
zlato kupco pomivala,
padla mi je čez okno v morje globoko.«
Tako je rekla španska kraljica:
»Nič ne maraj, ti lepa Vida!
Jest bom spet tebi drugo kupila,
ino pri mojem kralju
te bom izgovorila.
Le lepo doji mojga kraljiča!«

Zarika in Sončica

Star Vahjin stara Vahinja
prosiva sta lepo Boga,
de b jima dav jen poros lep.
Boh jima j dav jen poros lep,
Bog jima dav je hčeri dve:
ta prva j biva Zarika,
ta druga j biva Sončica.
Sončico ukrade turšči car,
Zariko vzame španšči kralj.

Zaričin mož na semenj gre,
pa vpraša mvade Zariče:
»Kaj pa ti kupim, na semnji,
kar bi povšeči b'ò tebi?«
Zarika tok odgovari:
»Kar najdeš tam nejlevšega,
nejlevšega, nejdražega!«

Sončica ne semnji stoji,
jin Zarčin mož tak govori:
»Kolko pa Sončica velja?«

»Sončica štir sto kron velja,
kdor jih ima, ta nej jih da,
kdor jih pa nima, nej nehá.«

Zarika tako govori:

»Kaj si mi kupu za semenj –
vse levši, koker sama sem,
vse draži, koker sama sem!«

»O, nič ne marej, Zarika,
štenže nam bo pometova,
vsak dan bo grš prhajova.«
Sonca j štenže pometova,
vsak dan je levš prhajova.

Že mi pokliče hvafce vse:

»Le pojet vovit ribice,
ki so z imenam kačice.«

Zarka je kače kuhova,
Sonca jih je pokušova.
Sončico gvava zabolí,
de prècej v lica vobledi.
Sončica j šva v ta gornji stan:
»Le vleci, vetrček hvadan,
semkej iz vaščih deževa,
čer so voča jin mati doma.«

Zarika je posušova,
močno se je prestrašiva:
»O, Sončica, sestra moja,
de nisem vedva préh tega,
pa sem ti dava kačji strup!«
Zarika tudi vomedli
jin dušo s Sončico spusti. –

Koko je vender to hudo,
de sestra sestre ne pozna
jin strupa kačjiga ji da!

Mlada Zora

Kraljič je šel zajce lovit
pod mlade Zore beli grad.
Zora mi še v okni stoji
in še tako pravi, govori:
»O, de b te, lovec, zlodi vzel!
Kaj imaš ti pod gradom loviti?
Saj jest imam brateca dva,
oba lepá, oba mladá.
Oba risane puške imata,
de zajce samá polóvita.«
Tako mi kraljič govori,
še tako pravi, govori:
»Jest nisem peršel zajcev lovit,
jest bi le mlado Zoro rad ujel.«

Tako mi mlada Zora govori,
še tako pravi, govori:
»Kako me neki bodeš ujel,
ker jest nikoli z gradu ne grem,
z gradu ne grem, z gradu ne bom
drugač, kot k sveti maši grem,

pa imam vselej dobro varvanje.
Za manoj gre hlapcev devet,
pred manoj gre mojšker deset,
na stranah mi gresta bratca dva,
oba lepá, oba mladá.
Oba risane puške imata,
de mene Zoro varjeta.
Nad mano leta pavov dvanajst,
to pisano perje razgrinjajo,
de še meni senco delajo.

Če b me pa, kraljič, rad imel,
saj pa jest imam žlahten koren,
kadar ga pod jezik položim,
sem zvečer bolna, zjutraj mrtva.
Kadar me poneso v pisan žorf,
tak le pridi pome, kraljič mlad.«

Mlado Zoro na pare devajo,
in po gradi milo jokajo.
Tako mi z grada norec govori:
»Men se pa tega močno zdi,
de mlada Zora mrtva ni.«

Kaj sta storila bratca dva,
oba lepá, oba mladá?
Še sta mi stopla zlat cekin,

vlila sta ga ji v belo dlan.
Mlada Zora le mrtva leži.

Drugi dan so jo ponesli,
tje so jo nesli v pisan žorf.

Komaj kraljič mlad pričakal je,
de se je storila temna noč,
hitro tekel je v pisan žorf,
in je odprl pisan žorf,
ji žlahten koren spod jezika vzela.

Mlada Zora oživi,
gor oživi in sprebudi.
V kočijo mi jo posadi,
mem gradu ž njo hitro drči.

Tako mi z grada norec govori:
»Men se pa tega močno zdi,
de mlada Zora mem grada drči.«
Oj kaj sta storla bratca dva,
oba lepá, oba mladá.
Šla sta mlade zajce lovit
pod mlade Zore beli grad.

Zora mi še na pragi stoji
in še tako pravi, govori:

»Oj, Bog vas sprimi, lovca dva,
oba lepá, oba mladá!«

Tako sta rekla lovca dva,
oba lepá, oba mladá:
»Per nas ni navada takšina,
de b koga za roke perjemali
in rokovic doli ne snemali.«

Po sili vzame raz roke
ji rokovice, v dlan gledé.
Po dlani mi spozna sestró,
na konja plane urno z njo.
Spodbode konja mladega,
oj mladega, oj bistrega.
Prejadrno zdaj proč lete,
da konjem podkve se iskre.

Zavpije Zora, zakriči,
de krog in krog se mi glasi:
»Oj doli, doli, kraljič mlad,
oj doli pod visoki grad!
Nevesta ti je uplenjena,
oj Zora ti je ugrabljena!
Kraljič opaše sabljico,
u kačjem strupu kaljeno,
zasede konja brzega,

oj brzega in iskrega.
Za njimi se mi v dir spusti,
de prah in pesek se kadi:
»Le stojta, stojta, brata dva,
ki sta mi Zoro uplenila!«

Zdaj se pa vname silni boj,
oj silni boj, krvavi boj!
Po bliskovo mu sablja gre,
utrinja plamen se od nje.
Hudo se brata branita,
junaško meče sučeta.
V srce ga vbode starji brat,
oj starji brat, nemili brat!
Zavpije Zora, zakriči,
raz konja pade, omedli.

To storil je neznan koren,
neznan koren, koren lečen!

Rošlin in Verjanko

»Oh, kaj čva, kaj čva, lub moj sin?
Ti si premlad za oženit,
jes sem prestara za moža vzet.«

»Le vzemite, mati, moža, katerga čte,
le Rošlina hudga ne.
Rošlin je sovražnik moj,
kir mi je očeta, bratca ubil,
še sem mu jes komaj ušel.«

Mati nej nič marala,
vzela je Rošlina hudega.
Zvečer sta šla v kamro spat,
Verjanko je šel pod okno stat.

Mati pravi: »Oj, oj leppo blago!
Kaj nuca, k pojde na razdejl!
Kaj ti pravim, lub moj mož!
Ti pojdeš v črno goro za bukuv stat,
boš ubil mladga Verjankota.«
Verjanko je pa pod oknom stal.

»Oh, kaj ti pravim, prelub moj mož!
Jes se bom trdno bolna sturila,
de prejd zdrava ne bom,
de bom pila s črne goré vodo.
Moj sin me še nikdar preobogal nej.«

»Kaj vam pravim, mati moja!
Zakaj vi tak dolgo ležate?«

»Jes prejd zdrava ne bom,
de bom pila s črne goré vodo.«

V roke je vzel kangelco,
k sebi je perpasal sablico,
na ramo je dejl flintico.

»Kaj boš imel orožjé,
saj so goré mirné.«

»Obena tica nej brez perutja,
tud jes ne bom brez orožja.«
Pride v črno goró za bukviso,
k sebi pertisne flintico,
ubil je Rošlina hudega.
Natočil je frišne krvi:
»Nate, mati, pijte vodo s črne goré!

Ste želejli piti mojo kri,
zdaj boste pa pili Rošlinovo.«

Galjot

Galjot je vozil galejico,
vseskozi prosil je Boga,
de b še enkrat na suhem stal,
de b še enkrat prišel na dom.
Obljubil je darove tri:
za prvi dar je mašni plašč
na goro k svetemu Lorencu;
za drugi dar je kelih zlat
na Huje k svetmu Jožefu;
in tretji dar glasan je zvon
k devic Marij na jezero.
»Le vlec, le vlec, veter hladan,
veter hladan, veter močan!«
Tako je prosil ubog galjot.
Potegnil veter je hladan,
veter hladan, hudo močan,
zanesel je galejico
na kraj morja širocega.

Pri kraj morja širocega
stoji mladenič lep in mlad.

Tako je rekel ubog galjot:
»Mladenič mlad, al me poznaš,
al veš, od kod sem jest doma?
Al veš, mladenič lep in mlad,
kako na mojem domu gre?«
»Na tvojem domu dobro gre,
tvoj sin bo novo mašo pel,
hči tvoja pa se zdaj moži;
in tvoja žena pa ima
že dolgo družega moža.«

Galjot poseže v torbico,
prinese ven rumeni zlat:
»Oj nesi mojemu sinu,
ki bo novo mašo pel.«
Galjot poseže v torbico,
prinese venkaj prstan zlat:
»Oj nesi moji hčeri to,
ki se ravno zdaj moži.
Moji ženi pa poroči:
živ ni več ubog galjot!
Le vlec, le vlec, veter hladan,
veter hladan, veter močan!«

Potegnil veter je hladan,
veter hladan, hudo močan,
odnesel je galejico

spet sred morjá širocega.
Tako je rekel ubog galjot:
»Veselite se, ve ribice,
ker boste pile mojo kri;
veselite se, ve ribice,
ker boste glodale moje kosti.«

Pegam in Lambergar

Tam beli Dunaj mi stoji,
na Dunaju kaj se godi,
me dobro poslušajte vi.

Je v sredi mesta tratica,
na trati raste lipica,
Dunaj hladi nje senčica.
Pod senco miza rúmena,
okoli mize stoli pa,
sedi na stolih góspoda.
Med njimi cesar govori:
»Po moji misli se mi zdi,
kraljestvu našmu glihe ni.«

Pridirja Pegam in driči,
ošabno tako govori:
»So prazni vaš pogovori!«
Naprej še Pegam govori:
»Kar pravim vam, gospodje vi,
(cesarja ven tudi ne spusti)
imate velko gospostvó,

pa ne junaka pod sebo,
kater bi skusil se z meno.«
Odgovori mu car tako:
»Kaj češ prašati me za to?
Ga imam, da ti presedal bo!
Na kranjski zemlji mi živi,
kjer se na Kamnu govori,
se nikdar tebe ne boji.
Krištof Lambergar z imenam,
na sinji skal prebiva tam,
te v pest želi dobiti sam.«
Prav Pegam: »Pišite mu list,
doma pusti naj vse na stran,
pridirja meni naj v bran!«

Mu reče cesar pisat list,
človeka brznega dobit,
da mora kmal do njega prit.
Izgovori komaj enkrat,
se najde prècej pobič mlad,
kir list ponese njemu rad.
Ponese v lepo deželo,
gorato kranjsko deželo,
tje Krištofo Lambergarjo.
Zvečer je Dunaj zapustil,
leti, ko bi ga zlod podil,
je zjutraj že v Tržiču bil.

Gospode tukaj gor budi,
pohlevno nje nagovori:
»Kje Krištof Lambergar stoji?«
Pred njim se vsi priklanjajo,
se njemu nič ne zlažejo,
mu s prstom grad pokažejo.
Za kapo vtakne beli list,
naprot prikloni jim se nizk,
gre hitro ko nebeški blisk.

V lini stara mat stoji
ino pri sebi govori,
da to pa že nič prida ni!
Do sina teče svojega,
do Krištofa Lambergarja,
da b lepo ga podučila:
»Konjiča imaš ko ptičico,
zlato zoblje pšeničico,
pije sladko rebulico.
Stoji pri jasliah sedem let,
na sonce mi nikol ne gre,
nu videl ni še belga dne.«
Tako še mati rekla je:
»Oj kaj ti pravim, Krištofe,
na te reči poslušaj me!
Hudiča ima Pegam dva,
premagal bodeš ti oba,

le glej, da te ne zapeljá.
Ak bodeš videl tri glavé,
dve krajni njemu pust obe,
na srednjo naj ti sablja gre.«

Poda se v svetlo kamrico,
na glavo dene kapico,
pripaše sebi sabljico,
zasede konjča brzega,
roko pa materi moli:
»Mat moja, zdrav ostante vi!«

Mi zdaj pa s konjem zadriči,
ko strela hitro mi leti
in se popred ne ustanovi:
po Dunaju mi dirja v skok,
so pri kosilu vsi okrog,
Pegamu pade žlica iz rok.

Mu Pegam tako govori:
»Naj se preveč ti ne mudi,
da glave bi ne zgubil ti!
Al hočeš kaj počakati,
al češ se prècej mahati
nu svojo glavo vagati?«
Je Krištof tako govoril:
»Ne bom se dolgo jaz mudil,

na Kranjskem sem še včeraj bil.«

Ga praša Pegam spet tako:

»Kje pa se bo godilo to?

Al tu na trg širokemo?«

Mu pravi Lambergar tako:

»Na polju, da vsi vidijo,

za najno čast se bijeva.«

Nasproti zdaj zadirjata,

za ušesi se oprasneti,

si nič ne sturta hudega.

Tako pa Pegam govori:

»Premočnega mi še blo ni,

te, Krištofe, to kaj skrbi?

Al konjič tvoj bo žaloval,

po polju bode rezgetal,

ko gospodarja bo iskal.«

Pa Krištof tako govori:

»Za drugega pa meni ni,

ko to, kar tebe mal skrbi:

za tvojo židano gospo,

ki tako mlada vdova bo;

ne veš, da men dopadla bo?«

Se v drugo Pegam zaleti,

se Krištofu pokaže kri,

mu vendar sile ne sturi.

Ko v tretje vkup zadirjata,

takrat se dobro počita,
za vselej boj razločita.
Je meril Krištof srednjega,
na stran je pustil krajnega,
udari ravno srednjega.
Je njemu pravo glavo vzel,
pa hitro njo na jelca ujel,
ves Dunaj je tega vesel.

Driči na beli Dunaj z njo,
z junaka Pegamu glavo,
jo kaže Dunajcem lepo.
Mu reče tako svetli car:
»Junak, ti možki Lambergar,
kaj češ imeti za svoj dar?«
Pa Lambergar odgovori:
»Na Kranjskem imam tri gradí,
da b moji, prosim, lastni bli!«
Pa cesar tako govori:
»Kar češ imet, naj se zgodi,
kar dolgo le tvoj rod živi!«

Kralj Matjaž in Alenčica

Se Kralj Matjaž oženil je,
z Alenčico zaročil se,
prelepo mlado deklico,
kraljico ljubo ogrsko.
Zadosti malo pri nji spi,
zadosti malo – tri noči.
Mu pošljejo četrti dan:
»Na vojsko brž na mejo vstan,
na kraj oblasti dunajske,
dol na pokrajne ogrske!«

Pokliče brž Alenčico,
preljubo k seb kraljičico,
ji tako pravi, govori:
»It moram brž, se mi mudi,
na kraj oblasti dunajske,
dol na pokrajne ogrske.
Bi noč ti dolgočasvala,
otožnost te napadala,
preštevaj zlate rumene,
gradove varvaj zidane.

Na vrt naj te ne vodijo,
da Turki te ne uhitajo.«

Zajaše konjča brzega,
zadirja z grada belega
na kraj oblasti dunajske,
dol na pokrajne ogrske.
Vojaki šotor stavijo,
Matjažu ga napravijo.
Ko pride, mu zaukajo,
da Turki onkraj slišijo.

Po neb priplava tičica,
neznana drobna pevcica.
Matjaž jo ugleda, ostrmi –
mu trikrat šotor obleti,
na zlatmu jabku obsedi,
zažvrgoli, zagostoli:
»Na konjča, konjča, Kralj Matjaž!
Kaj tuje opravke v čislu imaš,
dežele meriš druge vse,
ne v skrb' dežele sam svoje!
Lej, tvoja ni še merjena,
kraljica ti je uplenjena:

Turčini ljuti prijahali,
Alenčico ti uhitali.«

Ji tako reče Kralj Matjaž:
»Zavirat meni kaj imaš?
Ne skušaj, ptica, se z meno,
jaz imam puško risanco!«
»Če skušam, ptica, se s tebo,
život mi vzemi in glavo!«

Kralj plane na konjičeka,
na vejico ko ptičica;
predrobno domu zadriči,
oblak po neb tak ne brzi,
do svojga grada zidanga,
do svojga doma belega.
Hiti naprot mu družina,
najpredaj grede mojškrica.
Vsi tarnajo, zdihavajo,
solzice točjo, vekajo,
kraljič pa pravi, govori:
»Ne bojte se, družina vi,
dans tretji dan gotovo bom
kraljico dal vam spet na dom.«

Po turšk obleče se vsega,
ogrne haljo do peta,
pripaše svetlo sabljico,
na sablji vozo rúdečo,
pod haljo skrije šmarni križ,

se nos ko grom in blisk in piš,
si zbere konča iskrega,
zasede belča brzega.
Zaškrtne podkva, zapraši,
da pesk in ogenj se kadi,
skoz mejo doli ogrsko,
v Turčijo doli globoko.

Na sred Turčije globoke
stoje tri lipe zelene.
Pod prvo konjče stavijo,
na raj se brhk oblačijo,
pod drugo raj prodajajo,
pod tretjo kroglo rajajo.

Kraljič pri mizi rumeni
tako jim pravi, govori:
»Gospodje, ne zamerite,
po čem vi raje pródate?«
Se turški baša zveseli,
prijazno pravi, govori:
»Jih je po zlatu rumenmu,
jih tud po zlatu belemu;
kater junak pa nam je kos,
se tud brez plače naj obnos!«

Kralj seže v aržet svileni

po zlat rdečerumeni,
po mizi mu ga zatoči,
da po nji trikrat obleti,
pred našim turškim obleži.
Mu baša reče, govori:
»Ta zlat je kova znanega,
Matjaža Kralja samega.«
Pa reče, pravi Kralj Matjaž:

»Povem ti jo, ne bodi laž,
sem ob život Matjaža djal,
mu zlate čisto vse pobral.«

Pa grede si devojko zbrat
in reče godcem zaigrat,
Si mlado zvol Alenčico,
Alenčico, kraljičico.
Ročice si podajata,
jo prvič krog zarajata.
Pokaže prstan zlat ji svoj,
pak ona: »Druže dični moj!
Sem nadjala se nujno te;
lej, trape sitne me peste:
za mano vsi se slinijo,
zdaj brade naj si obrišejo!«
Kraljič pa jame govoreč:
»Nič teže v srcu mi ni več!

Še v drugo jo prerajava,
prot konjču se zasučeva,
pa urno bodem te pobral,
od zad na belča brzga djal.
Kdar sekal bom na desno stran,
se drži ti na levo stran!«

Jo v drugo krog odplešeta,
prot konjču se zasučeta,
na brzga belča puhmeta,
prot Savi jo zaprašita.
Zdaj Turki se spogledajo,
za njima v curku uderejo.
Že baša brado maže si,
zasmeja se, zagovori:

»Sem bil nekdam pri njem ujet,
zdaj mojci hté mu glavo snet,
Alenčico pa meni dat,
k jo imam tako prisrčno rad.«

V obojo kralj pa seka stran,
v obojo družá mika stran.
Po bliskovo mu sablja gre:
za žnjico snopje stavka se,
za koscem trava v red leti,
za njim po vrst pa Turk leži.

Pa belče v dir, da prideta
gor do kovača umazanca.
Matjaž mu reče: »Kaj ti dam?
Da turški kujež si, poznam;
brž konjča zbosi, preobuj,
narobe podkve mu prekuj!«
Turčin narobe prekoval,
pa kralj z levico zlat dajal,
z desnico glavo proč mu djal,
do Save konjča zapektal.
Se udere vanjo, rezgeta,
ve dobro, kaj na hrbtu ima,
da nosi draga sebi dva:
Matjaža, kralja slavnega,
in rešeno nevestico,
Alenčico kraljičico.

Čez reko splava široko
na blažno zemljo ogrsko.

Ravbar

To si voli turški baša,
ki se Turkom prav obnaša,
kak bi vojsko vkupaj spravil,
da bi Sisek podse zgrabil.
Sem ter tja po hiši hodi,
misel se mu v glavi blodi;
pa jo znajde volčja glava,
méni, ta bo najbolj prava:
svojo vojsko vkupaj zbrati,
jo pod Sisek celo gnati.
Pa ni moč čez Kolpo priti;
prašajo ga: »Kaj bo striti?«
Baša stopa ob potoci,
gromeč boben nosi v roci,
jezen trdo vanj teleba,
da razlega se do neba.
Ves togoten rohni baša,
ki se Turkom prav obnaša:
»Prek si vrvi potegnite,
kož po vrhu naložite!«
So mu tako naredili,

preko Kolpe se spustili,
pa pod Sisek se nabrali,
tam se v rove zakopali.

Kaj stori pa turški baša,
ki se dobro jim obnaša?
Na tla sede, list napiše,
pošlje poglavarju v hiše:
»Ala, ala, moj Adame,
Siska vrli poglavare!
Al se hočeš mi podati,
al mi hočeš glavo dati?«

Mu odpisal je Adame,
Siska vrgli poglavare:
»Nočem zlepa se podati,
nočem tudi glave dati;
hočem rajši se braniti,
Siska poglavar še biti:
se mi bodete kesali,
Kranjcev niste še poznali!«

Kaj mi jame zdaj Adame,
Siska vrli poglavare?
Piše liste, da povelje,
nest jih reče v tri dežele:
štajersko, koroško, kranjsko,

v lepo zbornico ljubljansko,
da je prišel turški blisek,
da nam hoče vzeti Sisek.

Štajerci so list prebrali,
grenko, kislo se držali,
tresli vsi se in omagvali,
ker Turčina so se bali.
List bel tud Korošci brali,
z enim glasom pa vsi djali:
»S Turkom nočmo se vojskvati,
kaše vrele ne pihati.
Turek ima velke hlače,
dolge dolge pa mustače;
bi vratove naše ugledal,
kdo ve, kaj bi nam povedal.«
Beli list Ljubljanci brali,
med seboj so tako djali:
»Iščimo si pomočnika,
zdaj je sila prevelika.

Turk če vzel nam Sisek bode,
nam narobe vse vse pojde:
mest Ljubljana bo pokrajna,
kranjska džela turška drajna.
Hitro si pomoč iščimo,
gospod Ravbarju pišimo,

ve in zna on vojsko vodit,
pred vojaki spredaj hodit.«

Beli list so napisali,
ga na Krumperk mu poslali.
Tam prebiva jaki Ravbar,
nepremagan konjski glavar.
Ravbar zjutraj rano vstajal,
se po gradu je sprehajal,
line hodil si odpirat,
dol na zlato polje gledat.
Oziraje se okoli,
zdaj zagleda v ravnem polji
mladga poba urno teči,
beli list v roci nesti.
Ravbar si ob dlani poči,
hitro mu naproti skoči,
bele liste brž pregleda,
baši se naglas posmeja.
Stopi gori v svoje line
do gospoje Katarine:
»Dve nedelji bodi zdrava,
da jo z našim zaigrava!«
Res da gospe Katarini
je plahota v taki sili:
za gospoda se je bala,
k mu je sabljo pipasvala.

Glas gospodov hlapce kliče,
osemnajste svoje Čiče:
»Zor je, zdramši se zdvigajte,
brze konjče napajajte;
jih sedlajte, obrzdajte,
koj na vojsko napravljajte:
hodmo v zidano Ljubljano,
trdno, vsoko in prostrano!«

Hlapci konje zasedali,
pa vsi ročno zadirjali.
Prej se konjica ne ustavi,
še le pri zeleni Savi.
Ravbar klicati brodnike,
pod Črnučami voznike:
»Le na noge, le vstanite,
nas prek Save predrožite!«
So brodniki še vsi spali,
zavolj vod se vozit bali
Save velke, prederoče,
čez bregove stopajoče.
Pravi Ravbarju Andreje:
»Voda sega že čez breje,
mi ne moremo voziti,
vi v Ljubljano pa ne priti.«
Ravbar še zakliče v drugo,

svetlih zlatov da obljubo.
Si brodniki pomignili,
reko: »Še ga bomo pili.«
Kmal brodniki zakrmili,
so Boga lepo prosili,
da b jih zdrave še vozili,
turške jašpre seb služili.

Zlate Ravbar jim podati, jadrno pa zadirjati
preko polja do Ljubljane,
trdne, vsoke in prostrane.
Gospod Ravbar dram Ljubljance:
Oj Ljubljaneci, oj zaspanci,
brž iz pernic vstajajte,
brž na vojsko napravljajte!«
Pa za Ravbarjem hodile
so Ljubljanke, ga prosile,
srebra, zlata ponujale,
družete si odkupvale.
Ravbar: »Gospe, tih, in mamke,
potrpite malo samke,
zdaj ni časa podkupvati,
sila se je vojskovati.
Meji žuga turški blisek,
hoče nam požreti Sisek:
Turek če vzel Sisek bode,
nam narobe vse vse pojde.

Vam Ljubljana bo pokrajna,
stran dolenjska turška drajna.« –
Boben zdaj mu zaropoče,
da preslišat ni mogoče.

Ravbar si vojakov zbere,
dol pod Sisek z njimi dere.
Tolk je Turka na terišču,
kolkor mravelj na mravljišču.
Naprej v dir je Ravbar tekel,
velkmu hlapcu: »Stopi,« rekel,
»zlez na to visoko drevce,
gledaj dobro na banderce:
so banderci videt beli,
trdo mujo bomo imeli;
so banderci pa rdeči,
nič ne bodimo boječi.
Turka bomo pozobali,
kakor da bi češnje brali,
préd miru ne bomo dali,
dokler ga ob tla ne djali.«

Hlapec vidi vse rdeče,
to stri Kranjce vse goreče:
tako v Turka se zagnali,
da so vsega posabljali.

Mladi Marko pobije turške goste

Stoji silna skala, beli grad,
notri se shaja Marka mlad
in mlada Alenčica,
lepa turška devojčica.
Sta zjutro zgodaj vstajala,
šla sta na ganke visoke
odpirat line široke.

Tako mu Alenka govori:
»Kako se dans le-to godi?
Gosta megla po polj leži.«
Tako ji reče Marka mlad:
»To pak ni nobena megla,
to je sapa turških konj:
k men v goste jezdijo.
Bojo pod grad prijezdili,
le sama jim odpirat pojd.

Te po mladem Marku barajo,
ti jim pa tak odgovor daj:
Mladga Marka ni doma

in ga tudi drev ne bo,
še jutri večer javaljne.
Za rumeno mizo jih posad,
dost jim pit in jesti daj.
Orožje jim imaš pobrat,
nesti ga v kamro sednajskrat.
Jaz pa bom brusil sabljico,
da se bo tresel svetli grad.«

So Turki pod grad prijezdili,
Alenčca je odpirat šla.
Tako ji Turki govore:
»Kaj je to n kako je to,
da tak na vrhu ropota?
Gvišno, da je Marka mlad doma,
gvišno, da on brusi sabljico!«
»Mladga Marka ni doma
ino ga tud drev ne bo,
še jutri večer javaljne;
to le naše putice grebó,
ki mlade jajčeca neso.«

Lenka vince je napivala,
v nedrca si ga je zlivala.
Tako je Turke ona upijanla,
da se po tleh tam valjajo.
Marka v hišo prileti,

venkaj zdere sabljico
in je posekal Turke vse,
en sam se je pod mizo skrtil.

Tako mu Turek govori:
»Kaj te prosim, Marko mlad,
le mene pusti živega,
oj živega in zdravega!
Bom vedel povedat od tebe,
kaj je Marka za n junak.«
Tako je rekel Marka mlad:
»Jaz bom pustil tebe živega,
živega, pak ne tud zdravega!«

Je zlekel ga spod mize ven,
polomil mu je njega kosti,
staknil mu njega oči
in ga na konjča posadi,
svoje bander mu v roke dal,
k njemu je rekel ino djal:
»Na, to nesi carju turškemu,
in gvišno tako rec,
če se mu kaj za mene zdi,
naj pride sam k meni v gosti,
se bova mdva poskušala,
kter od naj je gorš junak.«

Turk se vzgidne ino jezdi
v Turčijo noter globoko.
Turški car pri oknu stoji,
k seb kliče svojo carinjo:
»O le-sem, le-sem, carinja!
Že Turki nazaj jezdijo:
Markov bander naprej neso,
gvišno, da ga zadaj peljejo!«

Je Turk pred grad prijezdil bil,
tako je rekel turški car:
»Al si bil ti pri Marku v gosteh?«
Tako mu sluga govori:
»Jaz sem bil pri Marku v gosteh,
pak blo bolj, k bil zlodju v pesteh!
Polomil mi je moje kosti,
staknil mi je moje oči,
na konjča me brž posadi,
svoje bander m je v roke dal,
in rekel ino djal:
Če se t kaj za njega zdi,
pojdi sam k njemu v gosti:
se bota vdva poskušala,
kter od vaj je gorš junak.«

Turek označuje naše zastave

Turek zbira silno vojsko,
daleč potegne z njo,
daleč pod mesto Beli grad,
daleč pod mesto Beli grad.

To prvo bander se primoli,
tako mi Turek govori:
»Jaz to bander dobro poznam,
to je iz vogrške londšofti:
Vogri so žvota grozovitnega,
pa srca cagovitnega.
Perbom! perbom! soldatje moji,
le naprej, nika nazaj!«

To drug bander se primoli,
Turek mi tako govori:
»Jaz to bandero dobro poznam,
to je iz hrovaške londšofti:
Hrovatje so res hudi možje,
pa se preradi v tek spuste.
Perbom! perbom! soldatje moji,

le naprej, nikar nazaj!«

To tretje bander se primoli,

Turek mi pravi, govori:

»Jaz to bandero dobro poznam,

to je iz štajerske londšofti:

Štajerci so res života vsocega,

pa so srca gnilobnega.

Perbom! perbom! soldatje moji,

le naprej, nikar nazaj!«

To četrto bander se primoli,

tako mi Turek govori:

»Jaz že to bandero dobro poznam,

to je iz koroške londšofti:

Korošci so života prav debelega,

pa so srca prav lenega.

Perbom! perbom! soldatje moji,

le naprej, nikar nazaj!«

To pet bander se primoli,

Turek strašno zagrmí

da se strese vsa turška armada:

»Jaz to bandero dobro poznam,

to je iz ljubljanske londšofti:

begam, begam, soldatje moji,

le bolj nazaj, nikar naprej!

To so tatjé štebalarji,
teh se jaz močno bojim,
teh se nam je treba bat!
Oni so res života drobnega,
pa so srca hudobnega:
le bolj nazaj, nikar naprej,
le bolj nazaj, nikar naprej!«

Neusmiljena gospoda

Stoji mi, stoji poljece,
prelepo polje široko.
Na polji stoji beli grad,
po gradi šeče žlahtni gospod,
žlahtni gospod, firštinin mož.
Žlahnti gospod, žlahnta gospa
se s črnimi očeci gledata
no belmi rokami prijemljeta.
Si gledata v ravno poljé,
kde dva kmetiča ideta,
ki desetino neseta.

»Žlahtni gospod, firštinin mož!
Midva jih lepo prosiva,
naj desetino spišejo.
Žlahtni gospod, firštinin mož!
Dolžna še bova ostala,
ah dolžna še sam drobni beč.
Jel dô ga nama šenkali,
al pa za dolg napisali?«
»Jaz vama ga nemrem šenkati,

neti za dolg zapisati.
Tri leta bom vaj v vozo djâ,
to štrto k vama poglednâ.«

Tri leta nédva v vozi bla,
pa štrto k njima poglednâ:
al ah, druga nič najšâ ni,
kak le same bele kosti.
»O joj, joj, joj ino prejoj!
To ne de pustlo me v nebo!«

Žlahnti gospod je zbetežâ,
žlahntni gospod, firštinin mož,
vu svojoj svetloj kamrici,
vu svojoj belo j posteljci.
Pod postljo se mu spravila
voliča dva, hujdiča dva:
s krvavmi se okeci gledata,
z žarečimi rogle dregata,
vesela dušico čakata.
Duša se ločila s telá,
sta zgrabla njo voliča dva,
voliča dva, hujdiča dva,
no sta njo zdrła iz telá,
nesla sred pekla žarečega,
posadla njo na stol žareč,
piti sta njoj natočila

kupico žvepla no smolé:
»Pij, duša, to ti je veselje!«

Gospod strelja v razpelo

Kmetič je biv štibro dovžan.
Toko je reku hud gospod,
hud gospod, srdit gospod:
»Jast bom pa tebe v keho djav.«

Kmetiča je v keho djav,
žvinco mo je vso pobrav,
gospod je pa na jago šov.
Kmetič je prosu te žlahtne gospe,
de naj ga ven iz kehe spesté
in mo žvinco venki dadé.
Žlahtna gospa ga iz kehe spesti
in mo žvinco vso ven da.
Kmetič je žvinco dam gnov,
gospod je glih iz jage šov.
Toko je reku hud gospod,
hud gospod, srdit gospod:
»Kdo je pa tebi žvinco dav,
al si jo ti sam pobrav?«

»Jast jo nisem sam pobrav,

jast sem prosu te žlahtne gospe,
de naj me ven iz kehe spesté
in mi žvinco venki dadé.«

Toko je reku hud gospod,
hud gospod, srdit gospod:
»Zdej bom pa jest tebe ustreliv.«

Tam pa še en križ stoji,
kmetič nemo perke leti:
»Moj Boh, kam se bom jast skrov?«
Ježeš na križ spregovori:
»Kmetič, le podme se skri!«

Toko je reku hud gospod,
hud gospod, srdit gospod:
»Kam si mi ti kmetiča djav?
Zdej bom pa jest tebe ustreliv.«
Jev je pušo navijat,
ustrelu ga je v negov srce.
Ven se ulije sveta kri,
pa gospoda oškrofi,
ga h pokori obudi.
Dol je padu na črno zemló,
jev je tko strašno erjut.
Toko strašno rjovi,
gospa glih u lin stoji,

dober vidi, koko se godi.
Kliče vkep hvafce soje:
»Pelite tga psa na božjo pot,
ke bi še kej gnade blo.«

Po božjih potih ga vodijo,
pa mo neč ne sprosijo.
Pelal so ga še v sveti Rim,
tam je zginu spred nih oči,
de ne vedo, kam za nim.

Graščakov vrtnar

Stoji, stoji prebeli grad,
pod belim gradom vrtec nov.
Po njem pa hodi vrtnar mlad,
lepo je žvižgal ino pel:
»Če sem prav kmečkega rodu,
sem le vrtnarskega stanu,
pa imam lepo deklico,
imam gosposko ljubico!«

Grajski gospod v lini stoji,
vse dobro sliš, kar govori.
»Le-sem, le-sem, moja gospa,
vrtnar pa najno hčer imá!«
»Oj tiho, tiho, moj gospod,
nikar ne bodi nanjga hud!
Se je od vinca dvojega
vrtnarju glavca zmešala.«

»Oj le-sem, le-sem, vrtnar moj!
Le pri ti priči mi obstoj,
če mojo hčerko ti poznaš,

če mojo hčerko ti štimaš?«
»Jaz vaše hčerke ne poznam,
jaz vaše hčerke ne štiram.«

»Brž, hlapci moji, sem pojte,
vrtnarju roke zvežite!
Eni pojte po sódnika,
eni pojte po rabeljna:
sodnik ga bo obsojeval,
glavico rabelj mu jemal.«

»Kaj pa je tebi, moja hči,
da brišeš zmerom si oči!«
»Oh, kaj bi si ne brisala,
mi sukenjca je ukradena!«
»Le nič ne maraj, moja hči,
saj ti bom kupil druge tri.«
»Kupite mi jih al pa ne,
nosila ne bom nobene!«

Še hčerka pravi, govori:
»Vstanite, hlapci, brž, moji!
Konjiča mi opravljajte,
kočijo mi naprezajte,
da me na travnik popeljá,
da videla bom vrtnarja,
ki bo nedolžno kri prelil,

ki bo nedolžno smrt prebil!«

Vrtnar na travniku kleči,
ima zavezane oči:
»Odveži, rabelj, mi oči,
da videl bom čez vse ljudi! –
Zaveži, rabelj, mi oči,
že videl sem čez vse ljudi:
med njimi je tud ljubica
mojega srca zvestega!«

Meč rabelj prvič zavihti,
al meč med plečmi ostrmi.
Je omedlela ljubica
in padla je na črna tla.
Ko drugič se zabliska meč,
vrtnarju pade glavca preč.
Je ljubca trikrat zdihnila,
slovo od sveta jemala.

Še so se pogovarjali,
kam njiju bi pokopali.
Potem pokopati vele
vsakega na en kraj cerkvé.
Iz njega raste lilija,
iz nje pa raste vrtnica;
dorastli ste vrha cerkve,

tam ste sklenile skupaj se,
ste kvišku rastle v sveti raj,
ki nam ga Bog vsem skupaj daj!

Žlahtna gospa zakolje Majerici sinka

Stoji, stoji beli grad,
notri je žlahtni gospod,
žlahtna gospa,
mlada sta obedva.
Imata belo pristavico,
v pristavci mlado majerco,
ona zible sinka mladega.

Majerca je šla pelnice prat,
pustila sinka v beli pristavici.
Gospa je zvedela le-to.
Gospa ima mojšker devet,
poslala je mojškro mlado:
»Pojdi na belo pristavico,
pernesi mi sinka majerčinga.«

Mojškra gre na belo pristavico,
gospe pernese sinka mladega.
Gospa vzame britvico,
na oba kraja režečo;
potaknila mo jo je v srcece.

Mojškra ga nese nazaj,
ga v zibuvko položi.

Majerca pride z vodé:

»Kako de moj sinek tako dolgo spi?«

Ona gre v zibko gledati,
polno zibko najde krvi,
notri sinek mrtev leži.

Majerca zavpije premočno:

»Gospa je moja sovražnica,
je umorila mojga sinka mladega!«

Gospod jo je slišal jokati.

K sebi kliče hlapca svojega:

»Pojdi gledat, kaj je naši majerci!

Al je lačna, al je žejna,
ko se joka tako naglas.«

Hlapec gre na belo pristavico:

»Kaj je tebi, mlada majerca?

Al si lačna, ali si žejna,
ko se jokaš tako naglas?«

»Nisem lačna, nisem žejna:

gospa mi je umorila sinka mladega.«

Hlapec gre nazaj v beli grad:

»Ona ni lačna, ni žejna,
gospa so ji umorili sinka mladega.«

Gospod gre gledat do žlahtne gospe:

»Kaj je tebi, moja gospa,

ko imaš ti birtoh krvav?«

»Zaklala sem golobca dva,

bova imela per kosilu obedva.«

Še gresta na belo pristavico.

Prime jo nizko čez pas,

vrgel jo doli čez okno:

»Si umorila sinka majerčinga,

boš umrla tud donas!«

Gospa zavpije, preden dol perleti:

»Zdaj bo pa majerca tvoja gospa!«

Novomašnik

Novi mešnik pismo pošle
svojoj staroj materi,
novi mešnik pošle pismo,
kaj bo novo mešo brâ.

Micika je tak velela,
kaj bo k novoj meši šla:
tenko janko bo s oblekla,
da bo k novoj meši šla.

»Tenko janko bi s oblekla,
da bi k novoj meši šla,
vsi ljudje bi tak veleli:
Micika je žalostna.

Novo sukno bi s oblekla,
da bi k novoj meši šla,
vsi ljudje bi tak veleli:
Micika je gizdava.«

Tenko janko s je oblekla,

da je k novoj meši šla,
vsi ljudje so tak veleli:
»Micika je žalostna.«

Micka sveto pismo vzela
ino sveti roženkranc
ino šla vu sveto cerkvo,
v sveto cerkvo pred oltar.

Tam je ljepo dol kleknula
no molila Jezušā,
tam je ljepo dol kleknula
no molila Jezušā.

Novi mešnik mešo bere,
Micika je žalostna,
novi mešnik pozdigavle,
Micika omedleva.

Novi mešnik mešo zbere,
Micka mrtva že leži,
novi mešnik gre po cerkvi,
milostno s njoj nakloni.

Pride na cerkvena vrata,
včasi tam on omedli,
stopili so k njemu ljudje,

al že mrtev tam leži.

Ga kraj cerkve pokopali
proti sončnem izhodi,
njo kraj cerkve pokopali
proti sončnem zahodi.

Z njegovega groba zrasla
ljepa rdeča gartroža,
z njenega pa groba zrasla
ljepa bela lilija.

Kda sta veliki že dorasle
raven bele cerkvice,
sta se ljubno ošepile,
v sveto rasle sta nebo.

Glejte, dragi vsi kristjani,
glejte velke čudeže;
zdaj pomislite, kristjani,
jel ljubezen ali ne!

Nuna

Stoji, stoji tam pod goro
en kloštrček, Velesovo.
V njem pa biva nunc deset.
Še lepših mladih je devet,
med njimi je ena Uršika,
najlepši nunca kloštrska.

Mladenč pred kloštram je oral,
je drobno detalco sejal.
Pri oknu stala Uršika,
na ravno polje gledala,
na ravno polje gledala,
zlat prstan z roke snemala.

Mladenč jo ugleda, ostrmi,
tako ji pravi, govori:
»Le doli, doli, Uršika,
najlepši nunca kloštrska,
de od tebe bom slovo jemal,
zlat prstan ti zastavo dal.«

Urška prosila je lepo:

»Jest grem, jest grem s kloštra domu,
jest grem, jest grem s kloštra domu,
za eno urco al pa pol,
de od ljubga slovo vzela bom,
ki ga vidla več ne bom.«

Ta velka nunca jo svari,

tako ji pravi, govori:

»Nikar, nikari, Uršika,
pozabi svojga drazega,
pozabi svojga drazega,
pa ljubi samga Jezusa!
Tvoj ženin je pa Jezus svet,
krvavih ran on ima pet;
on je za tebe kri prelil,
de t je nebesa zadobil.«

»Iz kloštra ven me ne puste,

slovo jemat me ne puste!«

Zdaj prime za srebrni meč,

porine ga v srce mereč:

»Le teci, teci, gorka kri,

iz njo pa beži, duša, ti!«

To naj pa zgled vsem staršam bo,

ki hčerko v klošter silijo.

Mlinar in smrt

Po malni hodi mlinar mlad,
po malni hodi mlinar mlad,
žvižga, poje prelepo,
še lepši piska na pero.

K nemo pride grenka smrt:
»Mlinar, kaj si tak vesel?«
»Zakaj bi jest vesel ne bil,
ker imam žago, imam mlin,
mam sedem drugih desetih;
imam sedem belih kamenov,
ki družga nič ne meljejo
kakor pšenico rumeno.«

»Sam Bog me je po te poslal,
sam Bog me je po te poslal,
de boš ti rajtengo dajal,
ker s preobilne merce jemal,
ta bele in ta ajdove,
so vse pred Bogom znajdene.«

»U hiš imam mat staro,
le pojdi, grenka smrt, po njo!«

»Jaz nočem nobenga družega
kakor mlinarja mladega.«

»U hiš imam mlado ženo,
le pojdi, grenka smrt, po njo!«

»Jaz nočem nobenega družega
kakor mlinarja mladega.«

Mlinar popade žokovnik
in smrt iz mlina zapodi.
Smrt je nazaj pokukala,
s prstam mu je požugala.

»Le čakaj, čakaj, mlinar mlad,
še prosil si boš smrti sam!«

Mlinarja glavca zaboli,
en let en dan bolan leži,
meso se mu od kosti vali,
smrti pa le še ponja ni.

Stari Job

Stari Job bolan leži,
bolan leži, godcev želi.

Godci so pa dam pršli,
Job je pa ležov na kup gnoja.

»Zagodte mi eno prov lepo,
eno prov lepo, eno prov sveto!

Od sladkega imena Jezusa,
od lube device Marije.«

Zagodli so eno prov lepo,
od sladkega imena Jezusa,
od lube device Marije.

»Kaj vam bom pa zdaj v gosli dav?
To vam bom dav, kar sam imam!«

Segu je v svojo desno stran,
zagrabu eno pest belih črvov,

pa jih je godcem v gosli zagnov.

Gratali so rumen cekin,
godci so pa dam odšli,
so se za cekine kregali.

Jobova žena tud dam je šla,
še mi je godce vprašala:

»Kje ste vi godci gódili,
da ste te zlate dóbili?«

»Mi smo jo godli starmu Job,
eno prov lepo, eno prov sveto.

Od sladkega imena Ježuša,
od lube device Marije.«

Jobova žena pa dam je pršla,
bila je huda na moža:

»Jest morem po svet kruha prosit,
ti pa godcem zlate daješ!«

»To sem jim dav, kar sam imam,
sej tud teb še lohko dam!«

Segu je v svojo desno stran,
zagrabu je eno pest teh belih črvov,
pa jih je bab kje v birtah zagnov.

Gratale so rumene osé,
pa se bab kje v kuštre spusté.

Zvesta deklica

Leži, leži ravno poljé,
pa mem leže bele cesté.

Na polju vrtec ograjen,
prelepo z rožcam obsajen.

Po vrtu se sprehajala,
se z rožcam pogovarjala.

Mem pa leži bela cestà,
bela cesta oglajena.

Po nji prijezdi pobič mlad,
oj pobič mlad, prelep soldat.

»Oj dobro jutro, Micika,
al boš kej dala pušeljca?«

»Jaz sem že dala pušeljc lep,
ko sem bla stara štirnajst let.

Preljubmu svojmu ljubčeku,
k pred sedmim let je v vojsko šel.

Čakala sem ga sedem let,
žalvala ga bom osem spet.«

»Jaz pa sem že tam zraven stal,
kjer je tvoj ljubi glavco dal;

jaz sem njegov klobuk pobral,
sem ga pa seb na glavo djal.

Al hoč ti mene ljubega,
al hoč ti koga drugega?

Oj dobro jutro, Micika,
al boš kej dala pušeljca?«

»Jaz nočem tebe ljubega,
tud nočem koga drugega,

jaz sem že dala pušeljc lep,
ko sem bla stara štirnajst let,

preljubmu svojmu ljubčeku,
k pred sedmim let je v vojsko šel.

Žalvala sem ga sedem let,
žalvala ga bom osem spet.«

»Podaj mi, ljubica, rokó,
in rinčičo to srebrno:

do zdaj si bila ljubica,
zdaj boš pa žena zakonska.«

Nezvesti Šafar

Ena tičca priletela
s tega Gradca nemškega
pri velki cesti obsedela,
kjer furmani ajnkerajo.

Prelepo je vprašala
tega birta kelnarco:
»Al je notri tisti furman,
ki je šafar teh vozov?«

»Šafar rajtenge plačuje,
ker so cerenge drage.«
»Jaz mu eno pošto nesem
s tega Gradca nemškega,
od lepe mostnarjeve hčere;
ona je troje snubce imela,
pa nobenega ni hotla vzeti.«

»Naj le vzame, kterga hoče,
name naj ne čaka več:
jaz se bom v Trstu oženil,

bom vzel enga grofa hčer.
Šestnajst konj bom ji zaženil
in pa štir nove vozé.
Ona pa mi je prstan dala,
kir jo lih sto rajnš košta;
ljubljanski votšmid je ga zлил
iz samga čistega zlata.
Naj ljubezen je lih taka,
k ta okrogla rinčica:
nima kraja, nima konca –
naj ljubezen ravn tako!«

Nezakonska mati v ječi

Mene pa glava boli
za moje lepo lice.

Oh, v vozo so me djali,
nikdar več ž nje peljali.

Noter v globoko vozo,
noter v hudo temnico.

Reši me Bog iz te nevolje,
no iz te voze globoke.

Ne vidim sonca rumenega,
neti dneva belega.

»Povej da meni, Minka,
kam si djala sinka?«

»Nesem ga net rodila,
neti nikdar nosila.«

»Povej da meni, Minka,
kam si skrila sinka?«

»Pod vago sem ga djala,
no s peskom posipala.«

»Povej da ti meni, Minka,
kje je tvoj sinek kršen?«

»Tam per svetem Ivani,
per potoki Jordani.

Tota bistra voda
bila je njegova botra,

moja desna roka
pa njegova grenka smrt.

O ti presladko vince,
dalo si se lahko piti!

Nesrečna moja glava,
dala si se znoriti!«

Mati skrbi po smrti za otroke

»Kermo se dremle, naj gre spat,
men se ne dremle, pa ne grem.«

Gospa je šla z otrocem spat,
gospod je šov h mlad mojškrc v vas.
Gospa jeh je poslušala,
kaj se bosta pogovarjala.

Mojškrca prav in govori:
»Gospod, kam boš pa tojo djav?«

Gospod prav in govori:
»Ke bova v cimr malanmu,
bova dol čez vakn gledala,
prjev jo bom za beli vrat,
vrgu jo bom v Iblanco znak.«

K sta bla v cimr malanmu,
sta dol čez vakn gledala,
prjev jo je za beli vrat,
vrgu jo je v Iblanco znak.

Čez tri dni je nazaj prišla,
soje male prporočati:
»K boš sojim gvante rezala
z lepe tenčice židane,
vrež še mojim platnenega,
de b le revce nagé ne ble.
K boš svojim kruha rezala
z lepe všeničke rumene,
vrež še mojim ajdovga,
de b le revce lačne ne ble.

K boš soje v cerku pelala
v lepi kočiji malani,
naj še moji za tboj tekó,
de b le revce per maši ble.
Če na boš tega storila,
te bom vso zdrobila.«

Lahkoživčeve sanje

»Le sem, le semkaj, mati vi!
Mi boste sanje skladali:
se mi nocoj sanjalo je,
de v beli sem Ljubljani bil.
Pritekel mrzel je studenc
spod hriba božje matere:
tri rožce so priplavale,
rdeča, bela, zelena.«

»Rdeča, oj, rdečo kri
pomeni, ki jo boš prelil;
pomeni bela belo smrt,
ki jo boš, Travnar mlad, prestal;
zelena pa zeleni grob,
ki vanj boš, Travnar, pokopan.«

Zvečer se komaj mrak stori,
pokliče hlapca, govori:
»Obsedlaj brž konjiča dva,
v Ljubljano v skok podirjava.
Tam čaka lepa me gospa,

gospoda njenga ni doma.«

V Ljubljano hitro pridrči,
konjiča hlapcu izroči
in v vas hiti h lepi gospe.
Pri nji ga je dobil mož njé,
mu nož zapodil je v srce.

Zapeljana deklica

Stoji mi, stoji poljece,
prelepo polje široko.
Na polji zrasla lipica,
prelepa lipa zelena.

Pod lipoj stoji mizica,
prelepa miza kamena.
Okol stojijo stolčeki,
sami stolčeki svilnati.

Na njih sedijo fantiči,
vsi mladi fanti jónaki.
Med njimi sedi ljubica,
prelepa mlada Micika.

Debele solze takala
po svem romenem ličeci,
po svem romenem ličeci,
po svojih belih zizekih.

»Oj kaj je tebi, Micika,

kaj si tak jako žalostna?«

»O kaj ne b bila žalostna,
od fantov sem zapelana!

O kaj ne b bila žalostna,
od fantov sem zapelana!
Zdaj nisem žena zakonska,
pa nisem mlada Micika.

Oj ja sem tako zmešana,
kak je na stezi vodica,
po keroj grejo forari
se samimi težkimi vozi.«
